

STAATSPARTIJ VOOR DE VOLKSWELVAART

De **Staatspartij voor de Volkswelvaart** (SvV) trachtte tussen 1921 en 1924 een centrum te vormen voor behoudsgezinde Nederlanders.

De oorsprong van deze partij ligt in de conflicten die in oktober 1921 in de **Nederlandsche Bond van Belastingbetalers** ontstonden over de vraag of deze bond kandidaten moest stellen voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer van juli 1922. De rol van deze in 1919 opgerichte Bond was tot dan toe die van een op bezuinigingen gerichte pressiegroep, waarin leden van verschillende (behoudende) partijen samenwerkten. Tijdens verkiezingen gaf de bond slechts een stemadvies. In de herfst van 1921 namen veel leden echter geen genoegen meer met deze houding. Onder hen bevonden zich A.F.L. Faubel, de voorzitter van de Haagse afdeling van de bond en voormalig lid van de VDB, en Joseph Frijda Izn., penningmeester van de bond en lid van de Utrechtse gemeenteraad namens de Middenstandsunie. Zij beiden namen eind september/begin oktober 1921 het initiatief tot de oprichting van een nieuwe federatie van bezuinigingsorganisaties, die, buiten de Nederlandsche Bond van Belastingbetalers om, kandidaten zou stellen voor de verkiezingen.

Op 6 oktober 1921 maakte Faubel de oprichting van de Nationale Bezuinigingsbond bekend. Ook het kort daarvoor genomen besluit van het bestuur van de Nederlandsche Bond van Belastingbetalers om eigen kandidaten te stellen had Frijda en Faubel kennelijk niet meer op andere gedachten kunnen brengen.

Na de oprichting van de partij, die ook in de pers redelijk wat aandacht kreeg, werd het een tijdje stil rond de partij. Pas in de lente van 1922 doken Faubel en Frijda wederom op uit de politieke anonimiteit. Hun partij bleken ze inmiddels te hebben omgedoopt tot Staatspartij voor de Volkswelvaart. In een verkiezingscourant presenteerde de partij haar beginselverklaring en haar program van actie. De SvV liet zich daarin kennen als een zeer conservatieve partij, die naar eigen zeggen was opgericht om een nieuw centrum te vormen dat onafhankelijk van partijbelangen en religieuze scheidslijnen het algemeen belang van de natie wilde behartigen. Hoewel dit uitgangspunt ook tijdgenoten deed denken aan de toen inmiddels ter ziele gegane **Economische Bond** wees partijvoorzitter Faubel iedere verwantschap met die partij van de hand.

De voornaamste taken des tijds zag de partij allereerst in een streven naar 'beperking van de staatsbemoeiing, leidende tot krachtige ontplooiing van het particulier initiatief.' In het program van actie was het dan ook bezuinigen dat de klok sloeg, hoewel voor de uitgaven voor defensie een uitzondering werd gemaakt. De partij legde in haar program een sterke nadruk op tucht en moraal. Daarnaast wenste de partij een herziening van de kieswet, om 'de onduldbare invloed van partijleiding op de candidaatstelling' tegen te gaan.

In haar pogingen om een 'nieuw politiek centrum' te vormen, boekte de partij voorsnog slechts enige bescheiden succesjes. In april 1922 hadden zich behalve enige dissidenten uit de Vrijheidsbond als P.W. Scharroo, onder meer de **Unionisten-Liga** uit IJmuiden, de Bezuinigingspartij uit Delft (J.H. Rippe) en Ph. de Laat de Kanter, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland, onder de vlag van Faubel verzameld. Eind mei 1922 ging de SvV bovendien een lijstverbinding aan met de **Liberale Partij** van Samuel van Houten en Lizzy van Dorp. Net als de SvV had de Liberale Partij bezuiniging op de staatsuitgaven en verandering van de kieswet hoog in haar vaandel staan. De verkiezingscoalitie werd gecompleteerd door de eenmanslijst van de wat excentrieke Texelse boer Braam (de **Internationale Volkspartij**).

Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer van juli 1922 slaagden de drie partijen erin om een zetel te behalen, die zou worden ingenomen door Lizzy van Dorp van de Liberale Partij. Met 9784 stemmen (0.33%) had de Staatspartij voor de Volkswelvaart een aanzienlijk deel van de buit binnen gehaald. Vooral in de kieskringen Amsterdam en Den Haag bleken Faubel en de zijnen enige aanhang te hebben.

Na de verkiezingen van 1922 zou de SvV nog deelnemen aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten van Zuid-Holland in 1923. Wederom deed zij dit in samenwerking met de Liberale Partij. De derde coalitiepartner was de **Nationale Bond voor Bezuiniging** van C.H.A. van der Mijle. Ditmaal had de samenwerking echter weinig succes: de zetel van De Laat de Kanter bleef niet behouden.

Na de mislukte verkiezingen voor de Provinciale Staten werd het stil rond de Staatspartij voor de Volkswelvaart. In december 1924 stapte vrijwel het gehele kader van de SvV naar het nieuw

opgerichte **Vaderlandsch Verbond**. De Staatspartij voor de Volkswelvaart is waarschijnlijk kort daarna opgeheven.